

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU KASUTUSEESKIRI

1. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Eesti Rahvusraamatukogu kasutuseeskiri (edaspidi kasutuseeskiri) on kehtestatud Eesti Rahvusraamatukogu seaduse § 7 lõike 1 alusel ja sätestab lugejaks registreerimise alused ja korra, teenuste ja kogude kasutamise korralduse, sisekorra ning lugeja vastutuse.
- 1.2. Eesti Rahvusraamatukogu (edaspidi raamatukogu) funktsioon on pakkuda avalikku teenust.
- 1.3. Raamatukogu teavikute ja andmebaaside kasutamine on tasuta, muud teenused võivad olla tasulised vastavalt teenuste hinnakirjale.

2. LUGEJAKS REGISTREERIMINE

- 2.1. Raamatukogu lugejaks on võimalik registreerida kohapeal või veebis.
- 2.2. Kohapeal saab lugejaks registreerida kehtiva, fotoga isikut tõendava dokumendi alusel, täites registreerimisavalduse. Veebis registreerimisel on vajalik registreerimisavaldus allkirjastada digitaalselt. Registreerimisavaldusel esitatakse ees- ja perenimi, isikukood (selle puudumisel sünniaeg), postiaadress, telefon, e-posti aadress ning vabatahtlik märke tegevusala, huvivaldkonna ja uudiskirja saamise soovi kohta. Lugeja kinnitab registreerimisavaldusel allkirjaga, et nõustub täitma kasutuseeskirja tingimusi.
- 2.3. Punktis 2.2. nimetatud andmete muutumisest on lugeja kohustatud raamatukogule teatama või uuendama andmed ise raamatukogu kodulehel.
- 2.4. Kohapeal või veebis ID-kaardi või Mobiil-ID-ga lugejaks registreerides on lugejal võimalik kasutada kõiki raamatukogu teenuseid.
- 2.5. Registreerides ennast veebis *online* kasutajaks ilma digitaalallkirja andmata, saab isik kasutada e-teenuseid ja raamatukogu andmebaaside isikustatud teenuseid. Tulenevalt andmebaaside tootjate ja vahendajatega sõlmitud litsentsilepingutest ei saa kasutada piiratud juurdepääsuga andmebaase väljaspool raamatukogu. *Online* kasutaja ei saa teavikuid koju laenata.
- 2.6. Lugejaks registreerimata isik saab lugemissaalides kasutada andmebaase, avakogu teavikuid ning külastada näitusi.

3. LUGEJA ISIKUANDMETE KASUTAMINE

3.1. Lugejate kohta peetakse lugejate andmebaasi, kuhu kantakse lisaks registreerimisavaldusel esitatud isikuandmetele kasutajatunnus või raamatukogukaardi number, lugejaõiguste kehtivusaeg ja krüpteeritud salasõna. Isikuandmeid säilitatakse andmebaasis lugejaõiguste kehtivusaja kestel.

3.2. Lugeja isikuandmeid töödeldakse kooskõlas isikuandmete kaitse seadusega ja raamatukogus kehtestatud [privaatsuspoliitika põhimõtteid](#) järgides.

4. TEENUSED LUGEMISSAALIDES

4.1. Lugeja saab lugemissaalides kasutada andmebaase, avakogu ja hoidlate teavikuid. Harulduste ja arhiivkogu lugemissaalis saab arhiividokumente ja väljaannete kasutuseksemplare kasutada juhul, kui soovitud dokumente ja väljaandeid teistes kogudes, s.h. digitaalkogus, ei leidu.

4.2. Lugemissaali autoriseeritud töökohal saab lugeda säilituseksemplarina saabunud e-raamatuid ja teavikuid, millele väljaandja on kehtestanud juurdepääsupiirangud. Autoriseeritud töökohal puudub võrguühendus ning salvestamise ja väljatrüki võimalus.

4.3. Raamatukogu arvutitöökohad on mõeldud eelkõige õppimiseks ja uurimistööks. Arvutitöökoha kasutamist reguleerib peadirektori käskkirjaga kinnitatud [„Arvutitöökoha kasutamise ja traadita andmesidevõrgu \(WiFi\) kasutamise eeskiri“](#).

5. TEAVIKUTE LAENUTAMINE

5.1. Teavikuid saab lugemissaali tellida või koju laenata registreeritud lugeja.

5.2. Alla 18-aastasele lugejale kojulaenamise õiguse tekkimiseks on vajalik vanema või eestkostja (edaspidi vanem) kirjalik nõusolek. Nõusolek vormistatakse üks kord ning see kehtib kuni isiku 18-aastaseks saamiseni. Nõusoleku saab vormistada veebis digitaalselt allkirjastades või raamatukogus.

5.3. Koju laenutatakse korraga kuni viis raamatut ja viis nooditrükist.

5.4. Hoidlast laenutatakse koju alates 1946. aastast ilmunud põhikogu raamatuid ja nooditrükiseid, v.a sundeksemplarid, teatmeteosed, sõnaraamatud. Raamatuid laenutatakse kuni 30 päevaks, nooditrükiseid kuni kolmeks kuuks. Nõudluse puudumisel saab laenutähtaega pikendada kaks korda.

5.5. Lugemissaalide avakogust laenutatakse koju alates 1946. aastast ilmunud võõrkeelset väliskirjandust tähtajaga kuni 3 tööpäeva. Laenutähtaega ei pikendata. Erandina laenutatakse pikemaks ajaks koju kõiki infoteaduste avakogu ning Austria, Saksa ja Šveitsi lugemissaali ajakirju ja raamatuid. Raamatukogu töötajal on õigus seada piiranguid avakogu raamatute laenutamisele tulenevalt kasutajate suurest huvist, teaviku väärtusest või muudest põhjustest.

5.6. Koju ei laenutata harulduste ja arhiivkogu lugemissaali teavikuid, samuti teatmeteoseid (ka teatmelise sisuga väljaandeid), sõnaraamatuid ja suureformaadilisi raamatuid (albumid, atlased jt).

5.7. Põhjendatud juhtudel laenutatakse peavarahoidja nõusolekul teavikuid ja kunstiesemeid juriidilistele isikutele tagatiskirja alusel. Laenutuse kohta vormistatakse teavikute laenutamise akt.

5.8. Raamatukogus puuduvaid teavikuid ja artiklite koopiaid saab registreeritud lugeja tellida ka raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teel teistest Eesti ja välismaa raamatukogudest. Raamatukogudevahelist laenutust reguleerib [„Eesti Rahvusraamatukogu raamatukogudevahelise laenutuse juhend“](#).

6. KOOPIATE TEGEMINE

6.1. Autoriõigusega kaitstavate teavikute ja nooditrükiste kopeerimine autori nõusolekuta ja autoritasu maksmata on lubatud ainult isiklikeks vajadusteks ning õppe- või teaduslikel eesmärkidel koosõlas autoriõiguse seaduse sätetega.

6.2. Teavikutest ja nooditrükistest koopiade tegemiseks on lubatud kasutada isiklike seadmeid. Pildistamisel ei tohi kasutada välkvalgust. Isiklike tehniliste seadmetega ei ole lubatud kopeerida harulduste ja arhiivkogu lugemissaalis arhiividokumente, rahvusteavikute säilituseksemplare ja haruldaste raamatute kogus säilitatavaid teavikuid.

6.3. Teavikutest ja nooditrükistest koopiade tegemist reguleerib [„Eesti Rahvusraamatukogu kogudesse kuuluvate teoste kopeerimise juhend“](#).

7. E-VÄLJAANNETE JA LITSENSIANDMEBAASIDE KASUTAMINE

7.1. E-väljaanded on kättesaadavad digitaalarhiivis DIGAR või Rahvusraamatukogu otsinguportaali kaudu.

7.2. E-väljaannete ja litsentsiandmebaaside puhul tuleb jälgida väljaande/andmebaasi kasutustingimusi. Autoriõigustega kaitstud teosed võivad olla kättesaadavad raamatukogu arvutitöökohtadel või ainult autoriseeritud töökohal, millel puudub võrguühendus ja koopiade tegemise võimalus.

7.3. Kui e-väljaande juures ei ole kasutustingimuste kohta märget, võib väljaannet kasutada vaid enda tarbeks õppe- ja teaduslikul eesmärgil koosõlas autoriõiguse seaduse sätetega.

8. RAAMATUKOGU KÜLASTAJA VASTUTUS

8.1. Raamatukogu külastaja vastutab kasutatava teaviku, seadme või muu vara säilimise ja teose õiguspärase kasutamise eest ning on kohustatud raamatukogule eelnimetatud nõuete rikkumisega tekitatud kahju hüvitama. Alla 18-aastase isiku tekitatud kahju hüvitab vanem.

8.2. Rikutud või tagastamata jäetud teavik tuleb asendada sama teavikuga või hüvitada raamatukogu määratud väärtuses.

8.3. Rikutud või tagastamata jäetud teaviku väärtuse määrab raamatute puhul kogude arenduse osakonna juhataja, nooditrükiste puhul kunstide teabekeskuse juhataja. Väärtuse määramise aluseks võetakse teaviku turuhind, millele lisanduvad teaviku soetamiseks, töötlemiseks või ennistamiseks tehtavad kulutused.

8.4. Koju laenutatud teaviku tähtajaks tagastamata jätmise korral on lugeja kohustatud arve või ettekirjutuse alusel maksma leppetrahvi 0.32 eurot iga viivitatud päeva eest iga tagastamata teaviku kohta. Leppetrahvi maksimaalne summa on 19.20 eurot teaviku kohta. Ettekirjutus koostatakse elektrooniliselt ja edastatakse lugejate andmebaasis märgitud e-posti aadressile. Alla 18-aastase isiku puhul esitatakse arve või ettekirjutuse koopia vanemale.

8.5. Leppetrahvi maksmata jätmisel ja tagastamata või rikutud teaviku või muu vara rikkumisega tekitatud kahju tähtajaks hüvitamata jätmise korral on raamatukogul õigus võlgnevuste sissenõudmiseks kasutada inkassoteenust osutavate juriidiliste isikute teenuseid.

8.6. Kuni võlgnevuste likvideerimiseni ei saa lugeja tellida ja laenata uusi teavikuid ega pikendada laenatud teavikute tähtaega.

9. SISEKORD RAAMATUKOGU HOONES JA LUGEMISALAS

9.1. Raamatukogu lahtiolekuaja kehtestab Eesti Rahvusraamatukogu peadirektor käskkirjaga.

9.2. Joobes või psühhotroopse aine mõju all ja/või silmnähtavalt määrdunud riietes ja/või tugevate hügieeniprobleemidega külastajaid raamatukogu hoonesse (edaspidi hoone) ei lubata.

9.3. Hoonesse ei tohi siseneda rulluiskude, rula, jalgrattaga ning tuua loomi (v.a pimedate juhtkoerad), relvi, laskemoona, lõhkeainet, kergesti süttivaid aineid, määrivaid või lehkavaid esemeid.

9.4. Suitsetada (sh e-sigarettide) on lubatud ainult selleks ette nähtud kohtades.

9.5. Raamatukogu lugemisalasse sisenemisel peab lugeja esitama raamatukogukaardi või ID-kaardi. Lugejaks registreerimata isikutele väljastatakse lugemisalal viibimise ajaks kleepmärk.

9.6. Üleriided saab jätta riidehoidu ja kotid hoiukappi raamatukogu lahtiolekuajaks. Valveta jäetud esemete eest raamatukogu ei vastuta.

9.7. Raamatukogu lugemisalasse sisenemist, sealt väljumist ja korda hoones kontrollib turvateenistus. Turvateenistusel on õigus ja külastajatel kohustus võimaldada kahtluse korral kontrollida külastajatel kaasas olevaid esemeid lugemisalasse sisenemisel, seal viibimisel ja lugemisalast väljumisel.

9.8. Raamatukogu ruumides ei tohi rikkuda avalikku korda, sealhulgas eksida üldtunnustatud tavade ja heade kommete vastu. Sosina- ja vaikuseala tähistusega lugemissaalides tuleb säilitada vaikus (ei ole lubatud mobiiltelefoniga rääkimine, tehniliste vahendite heliga kasutamine).

9.9. Lugemissaalides ei tohi süüa. Lubatud on keeratava korgiga mittealkohoolsed karastusjoogid. Harulduste ja arhiivkogu lugemissaalis ei ole söömine ja joomine lubatud.

10. KASUTUSÕIGUSE PIIRAMINE

10.1. Raamatukogul on õigus kasutuseeskirja korduva tahtliku rikkumise ja/või teaviku, seadme või muu vara loata väljaviimise või väljaviimise katse tuvastamisel piirata ajutiselt raamatukogu kasutamise õigust kuni kuueks kuuks.

10.2. Kasutusõiguse piiramise ja selle tähtaja otsustab teenuste juht kasutuseeskirja rikkumise raskust ja muid sellega seonduvaid asjaolusid arvestades, ning vormistab kasutusõiguse piiramise kirjaliku otsusena.

10.3. Lugejal on õigus otsus vaidlustada, esitades vaide Eesti Rahvusraamatukogu peadirektorile viie päeva jooksul alates otsuse kättesaamisele järgnevast päevast.